

ATAUM E-BÜLTEN

Aralık 2008

Sayı 2

İçindekiler

-Dikkat: Almanya'da 'Olağan Şüpheli'siniz!
Zafer ÖRNEK

-Yeşiller, Almanya'da değişim rüzgarları estirdi
Nazlı Seza ONAT

-Avusturya: "Sağ? Sol? Farketmez! Şimdi hepimiz beraberiz"
Merve KORKMAZ

-Belçika'nın Kongo sorunu
Nagehan ŞEN

-Aşırı Sağın Çek Cumhuriyeti'ndeki Yükselişi
Zahide Tuğba ŞENTERZİ

-Ruanda, Fransa'yı şikayet ediyor; Fransa da Ruanda'yı
Nagehan ŞEN

-İspanya Frankocuları yargılamayı tartışıyor
Ceren DÖNMEZ

-Britanya'da Gündelik Yaşam: "Aşağıda Neler Oluyor?"
Özge DOĞAN

-İtalya'daki göçmenlerin durumu
Nertila DOKA

-AB Gözüyle G-20 Zirvesi
Esra AKGEMCİ
-Portre: Alman Yeşiller'in Cem Özdemir'i
Yeşim ÖZTÜRK

-'Türk muslukçu' korkusu
AB'yi sardı
Erdem GÜNEŞ

Dikkat: Almanya'da 'Olağan Şüpheli'siniz!

Zafer ÖRNEK

Çok uzun bir süredir tartışma konusu olan Almanya Federal Emniyet Teşkilatı'nın (BKA - Bundeskriminalamt) yetkilerini genişleten yasa tasarısı, Kasım ayının ortalarında Federal Meclis'ten geçti. Hıristiyan ve Sosyal Demokrat partilerinin koalisyon hükümeti, 168 karşı oya rağmen tasarının kabulüne yetecek sandalye sayısını çıkarmaya vakıf oldu. Yasa tasarısı, Eyalet Temsilciler Meclisi'nde de onaylanırsa yasalaraşarak yürürlüğe girecek.

Yasanın öngördüğü değişiklik ve yeni uygulamalar; BKA'ya uluslararası terörizm ile mücadelede "önleyici" tedbirler alabilmesi için kişisel bilgisayarlarda internet üzerinden (casusluk programları ile!) aramalar yapabilme, gizli olarak dinleme faaliyetleri yürütebilme ve fotoğraf çekebilme gibi yetkiler getirmekte. Bunun da ötesinde, sayılan yetkiler, bazı durumlarda ("devletin birliğinin tehlikede olduğu durumlar") mahkeme kararı olmadan da kullanılabilir. Yürürlük için gereken Eyalet Temsilciler Meclisi onayının ilk oturumlarda gerçekleşmemesi üzerine, İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble ve Adalet Bakanı Brigitte Zypries'in teklifleri üzerine bir Uzlaştırma Komisyonu kuruldu ve de çalışmalar tüm hızıyla sürüyor.

Alman 'FBI'

Aslında, BKA yasa tasarısının getirdiği yetkiler, Almanya'nın bazı eyaletlerinde polis, güvenlik veya istihbarat organları tarafından halihazırda kullanılmakta. Zira Federal Anayasa Mahkemesi, 2008'in başında verdiği kararda, kişisel bilgisayarların aranması uygulamasının anayasaya aykırı olmadığını, fakat bu yetkinin şüpheli görülen kişiler üzerinde ancak belirli koşullar dahilinde ve insan hayatına ve devletin varlığına karşı bir tehlikenin mevcut olması durumunda kullanılabileceğini karara bağlamıştı. Koalisyon hükümetinin anayasa değişiklikleri yoluyla Almanya'nın ordu yapısını değiştirme girişimi, halihazırdaki polis devleti uygulamaları ve ülke siyasetindeki militerleşme eğilimini su yüzüne çıkardı. Şimdilik amacına ulaşamayan hükümet, Anayasa Mahkemesi'nin bu kararının ve son dönemde Afganistan'daki Alman güçlerine yapılan saldırıların gerekli zemini oluşturduğu düşüncesiyle olsa gerek federal düzeyde bir istihbarat ağı oluşturmaya hazırlanıyor. Gelen ilk tepkilerde Almanya'nın bir "FBI" gereksinimi olmadığına vurgu yapılması bu anlamda çok manidar (Bavyera Eyaleti İçişleri Bakanı Günther Beckstein'in ilgili açıklaması da bunu göstermekte: "Alman FBI'ı istemiyoruz!") Toplumun ileri seviyede gözetim altına alınabilmesini sağlayacak bu tasarının beraberinde getirdiği tartışmalara da kısaca değinmek gerek.

"Hukuk Devleti": Kimin hukuku?

Bu tartışmalardan ilki ve aslında yüzeysel olanı, devletin federalist yapısının merkezi bir teşkilata imkan vermediğini vurgulamakta. Ayrıca bu yüzeysellik, istenilen gözetimin ve kontrolün zaten bazı eyaletlerde "başarı" ile gerçekleştiğine, buna bir de federal düzeyde bir teşkilat eklemenin henüz gerekli olmadığına da işaret etmekte. Yani Anayasa Mahkemesi'nin de öngördüğü üzere, insanların kişisel bilgisayarlarında ve özel hayatlarının diğer birçok alanında araştırma/casusluk yapmayı federe düzeydeki "FBI'cıklar"a bırakma fikri ağırlık kazanmakta.

İkinci bir tartışma ontolojik bir genişlik ihtiva etse de, paradoksal olarak daha da yüzeysel olmaktan kaçamamış: Demokrasi'nin ve "hukuk devleti"nin zarar gördüğü iddiaları. İçişleri Bakanı Schaeuble'nin Eyalet Temsilciler Meclisi oylama kurallarını belirleyen Anayasa'nın 52. ve 77. maddelerini değiştirme girişimi ile BKA Yasası'nı yürürlüğe sokma çabaları da bu tartışmayı körükledi. Muhalifler, hükümetin BKA yasa

tasarısı başarısızlığını ve sonu yaklaştığı ölçüde artacak olan başarısızlıklarını toptan çözmek için kendisine karşı bazen bir denge unsuru olabilen Eyalet Temsilciler Meclisi'nin karar alma süreçlerini kısaltmak/kolaylaştırmak suretiyle daha da bağımsız hareket edebilme isteğini açığa çıkardığını belirtiyorlar. Doğal olarak, hükümet de kolayca kaçarak "yapısal anayasal reform"ların güncel tartışmalara alet edilmemesi gerektiğini dile getirmekte.

Bu iki karşıt görüşün aslında hukuk devleti ilkesini nasıl çıkarları paralelinde aşındırdıklarını açıklamak önemli. Zira muhalefet, koşullar değiştiğinde hükümetin anayasayı değiştiremeyeceğini belirterek statükocu özelliğini açığa vuruyor. Diğer yandaysa, karşısına çıkan engelleri yeni yasal ve anayasal kurallarla aşmaya çalışan hükümet de hukuku pozitif hukuktan ibaret sayma eğilimine sahip olduğunu gösteriyor. Bu iki pragmatist yaklaşımın ön plana çıkmasıyla da yurttaşın devlet karşısındaki konumunun güçlendirilmesi imkansız hale geliyor.

Kısacası, BKA yasa tasarısından önce eyaletlerde tanık olunan ama pek dikkat çekmeyen uygulamaların ulusal düzeye çıkması anlamına gelecek yasanın yakından takip edilmesi gerekmekte.

Yeşiller, Almanya’da değişim rüzgarları estirdi

Nazlı Seza ONAT

Avrupa Parlamentosu üyesi Cem Özdemir Kasım ayında gerçekleştirilen seçimler sonucunda Avrupa 90/Yeşiller Partisi’nin eşbaşkanı oldu. Bu olay Avrupa basını tarafından tarihi nitelikte bir olay olarak nitelendirilirken Özdemir’in milletvekili adayı olamayacak olması da ayrı bir gündem konusu haline geldi.

Geçtiğimiz Kasım ayı, Obama’nın zaferiyle sonuçlanan ABD başkanlık seçimlerinden sonra Almanya Yeşiller Partisi eşbaşkanlık seçiminden çıkan sonuç da dikkate alındığında, dünya siyaseti açısından hareketli bir dönem olarak ön plana çıktı. Yüzde 79.2 oyla parti eşbaşkanlığına gelen Cem Özdemir, Almanya siyasi tarihinde parti başkanlığı statüsüne gelen ilk yabancı kökenli lider olarak önemli bir başarı elde etmiş oldu. Diğer aday olan Volker Ratzman’ın adaylıktan çekilmesi üzerine seçimlere tek aday olarak giren ve 617 evet, 107 hayır ve 46 çekimser oy alarak eşbaşkanlığa seçilen Özdemir, iki yıl boyunca bu görevi yüzde 82.7 oyla seçilen diğer eşbaşkan Claudia Roth ile birlikte yürütecek.

1981 yılında Yeşiller Partisi üyesi olan ve 1994’te Federal Meclis’e giren Özdemir, 2002 yılında iş seyahatlerinden kazandığı uçuş millerini özel seyahatinde kullandığı söylentileri üzerine siyasete ara vermeye karar vermiş ancak daha sonra Avrupa Parlamentosu’nda Yeşiller’in temsilcisi olarak görev yapmaya başlamıştır. Ekim ayında Baden-Württemberg eyaletinde gerçekleşen parti kongresinde aldığı 93 oyla radikal kanadı temsil eden ve 108 oy alan Winne Herrman’ın gerisinde kalan Özdemir’in 2009 yılında yapılacak milletvekilliği seçimlerinde aday olamayacağı kesinleşmişti. Bu sonuçtan sonra gelen eşbaşkanlığı “telafi” olarak görenler olduğu gibi “teselli” olarak değerlendirilenler de bulunmaktadır.

“Yes we Cem”

Seçim kampanyasında Obama’dan esinlenerek “Yes we Cem” mottosunu kullanmış olması Özdemir’in “değişim”i öngören siyasi çizgisine dair ipuçları veriyor. Özdemir’in

ilk icraatı Türkçe dersinin Alman okullarında okutulması önerisiydi. Böylece anadilde eğitim hakkına sahip olacak olan Türk kökenli öğrenciler çok kültürlü yapı içerisinde Alman toplumuyla bütünleşme sıkıntısı çekmeyecek. Ancak bu öneri siyasileri adeta ikiye böldü. Sosyal Demokrat Parti'nin sıcak baktığı bu öneriye Hür Demokrat Parti ve Hıristiyan Demokratlar şiddetle karşı çıktı. Hatta Hıristiyan Sosyal Birlik Partisi Genel Sekreteri Theodor zu Guttenberg, bu tür bir önerinin Türkiye'de yaşayan Almanlar için önerilemez olduğunu dile getirdi.

İnsan hakları, uluslararası hukuk, yabancılar ve iç politika konularında güçlü bir isim olarak anılmasına rağmen geçmiş yıllarda nükleer santral inşaatı konusuna koşullu destek verdiği gerekçesiyle yeterince çevreci olmamakla suçlanan Özdemir, pragmatik bir siyaset anlayışına sahip olduğu eleştirilerine maruz kalmakta. Anlaşılan o ki, Alman toplumundaki bütünleşme sorununun çözümsüzlüğünü ortadan kaldıracak bir kahraman olarak yansıtılan Özdemir'in işi görüldüğü kadar kolay olmayacak.

Avusturya: "Sağ? Sol? Farketmez! Şimdi hepimiz beraberiz"

Merve KORKMAZ

Avrupa Birliği karşıtlığı, sağ ve sol kesimleri ortak zeminde buluşturuyor. Farklı noktalardan hareket ediyorlar, aynı yere varıyorlar: "AB'yi istemiyoruz."

Kukuletalılar rastalılarla kol kola, Che Guevara resimleriyle Avusturya bayrakları yana yana, bulvar gazetesini kolunun altına almış emeklilerle küreselleşme karşıtları aynı karede... İşte bu görüntüler, 9 Nisan 2008'de Avusturya'daki protesto gösterilerinden akılda kalanlar.

Parlamentonun tatile girmesine bir hafta kala düzenlenen ve aşırı sağcılarla solcuları bir araya getiren bu gösterilerin amacı AB Reform Yasası'nın Avusturya Parlamentosu'ndan geçmesini engellemektir. Avusturya tarihinde bir ilk olarak görülen bu gelişme, sağ ve sol kesimleri harekete geçirdi. Solda, küreselleşme karşıtı ATTAC grubu sivil toplum örgütleriyle işbirliği başlatırken AB karşıtı, sağ görüşlü bir sivil inisiyatif olarak Hans Dichands Gnadon tarafından kurulan "Kurtarılmış Avusturya" grubu da eylemlerine hız verdi. "Sağ? Sol? Farketmez! Şimdi hepimiz beraberiz" nidalarıyla her iki tarafı bir araya getiren gösterilerin organizasyonuysa solcu "Halkın Seçimi Platformu"na aitti.

AB Reform Yasası'nın Parlamento'daki görüşmelerinde Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ) ve Avusturya'nın Geleceği İçin Birlik (BZÖ) red oyu kullanırken Sosyal Demokrat Parti (SPÖ) ve Halk Partisi'nin (ÖVP) oyları kabul yönündeydi. Yeşiller ise Yasa'ya "koşullu evet" dedi.

AB'yi eleştirmek yeniden moda

Nisan 2008 sonrası yaşanan beraberlik havası seçimlerin ardından yeniden hissedilmeye başladı. Bir taraftan can sıkıcı bir hal alan koalisyon görüşmeleri devam ederken, diğer taraftan da sağ ve sol adına konuşan medya AB karşıtlığını yine gündeme taşıyor. İki kesimin farklı çıkış noktaları olsa da sonunda aynı yere varıyorlar; AB istenmiyor. Ortak noktaları, toplumsal doğallığın kaybedilmesi korkusu ve AB içinde ilerlemekte olan neo-liberalizmden duyulan kaygı. Tabii ki sosyal yaşamın değişmesi de her iki tarafın endişeleri arasında.

Peki sağ ve sol nerede ayrışıyor? Cevabı, kitleleri harekete geçirme noktaları, itiraz gerekçeleri. FPÖ ve Kurtarılmış Avusturya, "Avusturya'ya üstünlük" mottosuyla milli

bilinci uyandırmaya çalışıyor; AB'nin bir diktatör gibi hareket ettiğini söyleyerek AB'yi sanki Avusturya ve diğer devletlerin iradelerinden bağımsız, kanlı canlı bir varlıkmiş gibi gösteriyor. Solcu gruplar ve Yeşiller'in bir kesimi ise çıkış noktası olarak toplumu ve toplumsallığı vurguluyor. AB'nin sosyal bir birlik olamadığından ve daha fazla demokrasiye ihtiyaç duyulduğundan dem vuruyor.

Avusturya'nın güncel siyaseti bugünlerde epey hareketli. Genellikle aynı doğrultuda ilerleyen, hatta tekdüze denebilecek Avusturya siyasi yaşamı, geçtiğimiz ay gerçekleştirilen erken genel seçimlerin ardından farklı heyecanlarla kendini gösteriyor. Bir yanda aşırı sağın galibiyetini ilan eden seçim sonuçları duruyor, diğer yanda dünyada eşine az rastlanacak şekilde sağ ve sol aynı zeminde buluşuyor. Bundan sonra ne gibi bir değişim yaşanacağını şimdiden söylemek zor ama görünmekte olan manzara, Avusturya'nın yakın geleceğinin yakından izlenmesi gerektiğini göstermeye yetiyor.

Belçika'nın Kongo sorunu

Nagehan ŞEN

Belçika, eski sömürgesi Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki olaylara kayıtsız kalmak istemiyor. Kongo'da uzun bir süredir devam eden Hutu-Tutsi kabileleri arasındaki çatışmalar, 2008 Ocak ayında bir ateşkes imzalanmasıyla durulmuşa benziyordu. Ancak Ağustos ayında Tutsi general Nkunda yönetiminde yeni bir başkaldırı başladı. Olaylar devam ederken Muzito yeni başbakan olarak atandı. Ancak yeni başbakan da ülkede barışı sağlamış gözüküyor. Belçika, bir yandan kendi iç siyasi sorunları ve küresel ekonomik krizle mücadele ederken, bir yandan da eskiden sömürgesi olan Kongo'daki gelişmeleri dikkatle izliyor. Belçika, BM'nin Kongo'ya özel misyonu olan MONUC çerçevesinde asker göndermekten ziyade MONUC'e lojistik destek vermekten yana. Çünkü, BM kurallarını ve bu misyonun işleyiş şeklini olumlu bulmuyor. Belçika Dışişleri Bakanı Karel De Gucht, Kongo'ya BM'nin değil AB'nin bir güç göndermesinin daha uygun olacağını, ancak AB'nin bunu reddettiğini kaydetti. AB ve MONUC, Kongo'daki durumdan memnun olmamakla birlikte, müdahale etmek konusunda çekingen davranıyor. Bir yandan tarafların Ocak ayında imzalanan ateşkes antlaşmasına uymasını isterken, barışı sağlamaya yönelik olumlu adımlar da atılmıyor. Bu durumda da, olan yine Kongolulara oluyor. Yaşanan insani dramlar, BM Genel Sekreteri Ban-Ki Moon'un olanları "insanlık trajedisi" olarak nitelendirmesine ve acil barış çağrısında bulunmasına da neden oldu.

Bütün bunlara rağmen, Belçika'da tartışılanlar, Kongo'da yaşanan dramlarla pek de ilgili gözüküyor. En son, Eşgüdüm Bakanı Charles Michel'in 8 Kasım'da Kongo'ya giderek Cumhurbaşkanı Kabila'yı ziyaret etmesi, Dışişleri Bakanı Karel de Gucht'ü öfkeli yaptı. Gucht bunun "kötü niyetli ve gereksiz" olduğunu savunmuş, başbakan Leterre'in "asi" Michel'e karşı "uygun tedbirleri" almasının gerektiğini söylemişti. Michel ise "hükümetin politikasına uygun olarak Cumhurbaşkanı'yla görüştüğünü, Gucht'ün "sürekli sorunlardan bahsederek aslında sorunun ta kendisine dönüştüğünü" dile getirdi. Karel de Gucht, Kabila'yı ziyaret etmenin "gereksiz olduğunu ve hiçbir sonuç vermeyeceğini" dile getirirken, hem hassas dengeler üzerine kurulu koalisyon ortaklarının hem de Kongo'nun tepkisini çekmiş gözüküyor. Kongo hükümet sözcüsü Lambert Mende Omalanga, De Gucht'ü eleştirirken, "halkımız, başka bir ülkenin bakanının emirlerini dinlemek için bir cumhurbaşkanı seçmedi. Eğer Belçika, Kongo'yla ilişkilerini düzeltmek istiyorsa, Karel de Gucht hakaretlerini kesmelidir" açıklamasını

yaptı. Tabii bu polemikte Gucht'ün Flaman, Michel'in ise Valon olmasının etkileri de yadsınamayacak kadar büyük.

Aslında, geleneksel olarak bakıldığı zaman, Belçikalı yöneticilerin Kongo'ya bakış açısı tipik sömürgeci anlayıştı. En "ılımlı" görünen eski Dışişleri Bakanı Louis Michel bile, Belçika'nın Kongo'da yaptıklarından üzüntü duyduğunu açıklarken, ülkesinin Kongo'yu "kurtarıcı" olarak görmesinin gerektiğini de sözlerini ekliyordu. Daha doğrusu, eski Belçika ve yeni Belçika arasında bir farkın olduğunu, sömürgeci Belçika'nın "kötü", sömürgecilikten bağıni koparan günümüz Belçikasının ise "iyi" olduğunu belirtiyordu. Şu an görevde olan Dışişleri Bakanı Karel De Gucht ise selefi kadar "ılımlı" değil. Ona göre Belçika, Kongo'da 32 yıl (1965-1997) hüküm sürmüş diktatör Mobutu'dan ve yaptığı işkencelerden Kongo'yu kurtarmakla Kongo'nun şükranlarını hak ediyor. Yani, De Gucht'e göre, Belçika kurtarıcı rolünde, Kongolu yöneticiler zalim. Ve tabii ki Kongo halkı da klasik mağdur.

Kongo ve Belçika: Uzun bir hikaye

Belçika, 1830'da "yaratıldıktan" sonra, Avrupa'da popüler olan emperyalist sömürge yarışından geri kalmadı ve günümüzde Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Ruanda, Burundi adlarıyla bağımsız birer devlet olan ülkeleri sömürgesi haline getirdi. Özellikle Kongo'da bulunan zengin yeraltı kaynakları, Belçika kralı 1. Leopold'un iştahını kabartmış, Kongo'yu 1885'te (siyasi tarihte önemli bir yeri olan Berlin Konferansı sürecinde) şahsı mülkiyeti ilan etmesine neden olmuştu. Bu dönemde "Özgür Kongo"da yapılan işkenceler de bazı tarihçilerce bugün soykırım olarak nitelendiriliyor çünkü o dönemde Kongo'nun nüfusu 30 milyondan 9 milyona düş(ürül)müştü. Belçika devleti, kralın elinden Kongo'yu 1908'de resmen aldı ve Belçika'nın resmi sömürgesi haline gelen Kongo, 1960'a kadar "Belçika Kongosu" olarak anıldı. 1960'ta bağımsızlığını ilan eden Kongo, Zaire adını aldı. 1996'daysa Demokratik Kongo Cumhuriyeti ilan edildi. Ülkede hiçbir zaman tam olarak barış sağlanamadı; bunda Belçika'nın rolü de büyük. Örneğin, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı olan Laurent-Désiré Kabila, 2001'de bir suikasta kurban gitmişti. Belçika, bu suikastta rolü olduğunu kabul etti ve "üzgün" olduğunu dile getirdi. Yani özetle, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, her ne kadar bağımsız bir devlet olsa da, diğer eski sömürgeler gibi, sömürgeci Avrupa'nın iştahından henüz kurtulmuş gözüküyor.

Kongo'da neler oluyor?

Ağustos ayından beri ülkenin doğusunda Tutsi general Laurent Nkunda yönetimindeki asilerle hükümet güçleri arasında çatışma yaşanıyor. Ekim ayında seçilen yeni Cumhurbaşkanı Muzito, göreve gelir gelmez çatışma bölgesine bir ziyaret gerçekleştireceğini belirtti. Kongo hükümeti, ülkenin doğusunda, Ruanda sınırındaki Kuzey-Kivu bölgesinde devam eden çatışmalardan Ruanda'yı sorumlu tuttu. Ruanda hemen bu suçlamaları reddetti. Aslında, Ruanda'nın konuyla ilgisini anlamak için biraz yakın tarihe göz atmak gerekiyor. Zira 1993-95 yılları arasında Ruanda'da Tutsilere soykırım uygulanmıştı. Nkunda yönetimindeki Tutsiler, amaçlarının Tutsi azınlığın haklarını korumak olduğunu belirterek, kendilerine soykırım uygulayan ve Ruanda'dan Kongo'ya kaçan Hutu milislerine karşı 2003'te yeni bir savaş başlattılar. Yerlerinden olan insan sayısı hakkında çeşitli rivayetler bulunuyor, çünkü bu şartlar altında sağlıklı bir rakam elde etmek pek de mümkün gözüküyor. Basın mensuplarına yönelik saldırılar ve hatta ölümler de artık şaşırtıcı karşılanmıyor. BM, son olarak, çatışma bölgelerinde kadınların yaşadığı şiddeti konu alan bir rapor yayınladı. Raporun içeriğine göre, kadınlar bu durumdan en çok etkilenen kitle. Kısacası, Kongo'da durum vahim gözüküyor.

Aşırı Sağın Çek Cumhuriyeti'ndeki Yükselişi

Zahide Tuğba ŞENTERZİ

Çek Cumhuriyeti'nde inşa edilecek ABD radar üssünün Senato tarafından onaylanmasının ve Lizbon Anlaşması'nın Anayasa Mahkemesi'nden dönüp tekrar Meclis'te görüşülmeye başlanmasının yanı sıra Çeklerin bu günlerdeki en önemli tartışma konularından biri de toplumdaki ayrımcılığın ve yabancılaşmanın nedenleri. Kadife Devrim'in getirdiği "özgür" ve kapitalist düzenin Çek Cumhuriyeti'ndeki yan etkilerinden bir tanesi de toplumun birbirine yabancılaşması, zenofobi ve ırkçı eğilimlerin artması oldu. Bu yabancılaşmanın ilk "meyvelerini" geçtiğimiz Ekim sonlarında vermeye başladığını söyleyebiliriz. 28 Ekim 2008'de Prag'da aşırı sağ parti ve grupların yaptığı gösterinin hemen ardından, öncelikle Romen ve hemen akabinde ise yabancı uyruklu hemşehrilere karşı Litvínov kentinde ikinci bir protesto düzenlendi. 17 Kasım 2008'de, yani Kadife Devrimi'nin yıldönümünde gerçekleştirilen bu gösteri, ülkede 1989 tarihinden itibaren yaşanan en büyük ve kanlı protesto olarak görülüyor. Peki kamuoyu olaylara nasıl bakıyor?

17 Kasım olayları

28 Ekim 2008'de Prag'da yapılan ırkçı gösterinin dağıtılmasının ardından aşırı sağ temsil eden Milli Parti, İşçi Partisi ve Özerk Nasyonalistler tarafından yeni bir protesto düzenlendi. 17 Kasım 2008'de gerçekleşen bu protestonun hedefinde özellikle Romen uyruklu vatandaşlar vardı. ırkçı gösterinin düzenlendiğini gün olarak özgürlükle ilişkilendirilen Kadife Devrimi'nin yıldönümünün seçilmesi dikkat çekerken, merak uyandıran ikinci konu, aynı tarih ve yerde gerçekleşmesi planlanan radikalizm karşıtı gösteriye belediye tarafından izin verilmemesi oldu. Çek Cumhuriyeti o güne kadar Romenlerin çoğunlukta olduğu bölgeyi yüzlerce radikal istila etmesine hiç şahit olmamıştı. Çek kamuoyunu asıl tedirgin eden ve şaşırtan ise ırkçı söylemlerde bulunan bu gruba yerel katılımın da olmasıydı.

600 civarında radikal düzenlediği Romen karşıtı gösteriye yerel halktan 200 kişi

katıldı. 1000 dolayında polisin hazır bulunduğu gösteri yerinde polisle çıkan çatışmalarda 16 kişi yaralandı, 15 kişi gözaltına alındı, 2 polis aracı ateşe verildi ve ciddi maddi hasar meydana geldi. Romenler, insan hakları savunucuları ve çeşitli sivil toplum kuruluşları polisi yeterli müdahaleyi yapmamakla suçlarken, aşırı sağ gruba katılan yerel halk "kimi koruyorsunuz, asıl bizi onlara karşı korumanız gerekiyor" diyerek Neonazilerin de bulunduğu gruba verdikleri desteği ortaya koydular.

Kalabalığın 400 metre ilerisinde toplanan 150 kişilik Romen grup kendilerine karşı yapılan protestoyu sükunetlerini bozmadan izledi. Eşlerini ve çocuklarını evlerinde bırakan Romenlere, aralarında Obrnice ilçesinin papazının, gazetecilerin, sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin ve bir yerel inşaat işçisinin bulunduğu, Romen olmayan küçük bir grup da eşlik etti. Romenlerin başını çeken Radek Grundza, gösteri sırasında arkadaşlarına "Bizi kışkırtmalarına izin vermeyin. Onların istediği tam da bu: Bizi agresif sığır sürüsü olarak göstermek" diye seslendi. Yalnız Romen protestocular arasından birisinin "Bize huzurla yaşayabileceğimiz bir yer gösterin, orada yaşayalım, hatta kendi devletimizi kuralım" şeklindeki açıklaması, sorunun çok ciddi boyutlara varabileceğinin sinyali olabilir.

Ayrımcı olayların kökeninde yatan nedenler

Seneler boyunca süregelen sorunların birkaç cümlede toparlanması biraz zor. Bu nedenle daha çok son olaylar çerçevesinde konuşulan ve tartışılan konulara yer vermek daha uygun olacaktır. Göstericilerin Litvínov kentini seçmesinin nedeni, kentin Janov semtinde 4000 civarında Romen vatandaşa karşı yalnızca 1000 civarında Çek'in yaşaması, Çek nüfusunun azalmasına karşın Slovakya ve Çek Cumhuriyeti'ndeki diğer büyük şehirlerden alınan göç nedeniyle Romenlerin sayısının gün geçtikçe artması olabilir.

Hitler hayranı Neonazilerin de bulunduğu aşırı sağ grubun etnik ayrımcılık ve zenofobik nedenlerinin dışında gösteriye katılan yerel halkın şikayetleri aslında çok farklı. Gece yapılan gürültüler, kapkaç, uyuşturucu satışları, gayrimenkullerinin değerlerinin düşmesi ve Romenlerin ülkenin sosyal yardım sistemini istismar ederek vergi ödeyen vatandaşların üzerinden geçmesi en sık sayılan nedenler arasında. Bu ayrımcılığın temelinde aslında eski vali Jiří Šulc'un

zenofobik kampanyasının da etkisi olduğunun kabul edildiğini söylemek gerekiyor.

Ancak diğer tarafa bakıldığında Romenlerin de ayrımcılığın getirdiği kısır döngü içerisinde kaybolduğunu görebiliriz. İşe alımda ayrımcılık nedeniyle iş bulamayan, maddi yetersizlikten dolayı tefecilere borçlanıp borçlarını ödemek için kanun dışı yollara başvuran ve çocuklarının eğitimini aksatan birçok Romen vatandaşın olduğunu kimse inkar etmiyor. Kültürel anlamda Çeklerden çok farklı olan ve yaşam tarzlarından ödün vermeyen Romenler, komşuluk ilişkilerinde de kaybediyorlar. Romence konuşmaya ağırlık veren ailelerin çocuklarının Çekçe bilmedikleri için ilkokulda diğer öğrencilerden geri kalması ve başarısız ve/veya daha ağır öğrenenlerin gittiği özel okullara gönderilmesi kaçınılmaz oluyor. Pozitif ayrımcılık ile bu tarz sorunlar bazı kesimlerde çözülmeye çalışılsa da bu fikrin herkese pek sempatik gelmediğini söz konusu gösterilerin "pozitif ayrımcılığa hayır" adı altında yapılmasında da görüyoruz. Aslında biraz daha dikkatli bakıldığında bu insanların önceliklerinin farklı nitelik taşıdığı, asıl amaçlarının düzenli yaşamdan önce hayatta kalabilme olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Radikal söylemleri ve insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı politikaları desteklemeleri nedeniyle aşırı milliyetçi İşçi Partisi'nin kapatılacağı yönündeki söylentilerin de gösterilerin yapılmasında etkili olduğu konuşuluyor. Tabi milletvekili Langer'ın önceden verdiği parti kapatma talebinin bu gösteriden sonra hükümet tarafından da desteklenmeye başlaması, gösterinin amacına ne kadar ulaştığı sorusunu gündeme getiriyor.

Sonuç?

Azınlıklardan sorumlu bakan Džamila Stehlíková'nın¹ da ismi ve uyuşu nedeniyle nasibini aldığı bu olayların sonunun ne olacağı aslında hükümetin tutumuna bağlı olacak. Durum yerel ve bölgesel bir problem olarak kabul edilirse uzmanların da belirttiği gibi gittikçe daha ciddi boyutlara varan gösterilerle karşılaşabiliriz.

Şu anda Çek Cumhuriyeti'nde tartışılan konular arasına parti kapatmanın meşruiyeti de girmiş durumda. Cumhuriyet'in kuruluşunda ilk Cumhurbaşkanı T.

¹ Kazakistan vatandaşı olan Alma-Ata doğumlu Džamila Stehlíková, 1988'de bir Çek vatandaşı ile evlenerek Çek Cumhuriyeti'ne taşınmış, 1992 yılında da Çek vatandaşlığı almıştır.

G. Masaryk'in demokrasiye olan bağlılığı nedeniyle yasaklamaya yanaşmadığı aşırı sağ partiler, Kadife Devrim'den sonra Cumhurbaşkanı Václav Havel'in Komünist Parti'yi aynı nedenlerden dolayı yasaklamaması ve bugünkü durum, zamanla daha çok mercek altına alınacak gibi. Bu tür ideolojileri yasaklamayla değil siyasetle yenme çabasının doğuracağı sonuçlar merak konusu.

Bunların yanı sıra yetkililerin Romenlerin ve Romenlerin bulunduğu bölgelerdeki Çek halkının sorunlarını göz ardı etmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik politikalar üretmemesi, aşırı sağ kesimin eylemlerinin Çek halkının bir bölümünden destek görmesine, radikal grupların güçlenmesine ve karşılıklı çatışmaların yoğunlaşmasına neden olacaktır. İşin kötüsü, ayrımcılığa neden olan olguların temelinde yer alan birbiriyle bağlı sosyo-ekonomik ve etnik nedenlerin kamuoyu tarafından tümüyle birbirinden bağımsız olarak değerlendiriliyor olması. Kimileri olayları yalnız sosyo-ekonomik nedenlere bağlarken, diğerleri ise sorunun zenofobik ve ırkçı temellerinin olduğuna vurgu yapıyor.

Ruanda, Fransa'yı şikayet ediyor; Fransa da Ruanda'yı

Nagehan ŞEN

1994'te Ruanda'da gerçekleşen soykırımın hesabı, 14 yıl sonra sorulmaya başlıyor. Fransa bu konudan "rahatsızlık" duyuyor ve konuyu kapatmaya çalışıyor. Ruanda ise yaralarını sarmak için faillerin cezalandırılmasında ısrarlı.

Ruanda, ülkesinde 1993-95 yılları arasında meydana gelen soykırımda Fransa'nın da rolü olduğunu belirten bir iddianameyi Ağustos 2008'de yayınladı. Buna göre, Ruanda'da gerçekleşen soykırımdan 23 Fransız yetkili sorumlu. Fransa ise bu suçlamaları reddediyor.

1994'te gerçekleşen bir hava saldırısında, Ruanda Cumhurbaşkanı Habyarimana ve 4 Fransız dostu hayatlarını kaybetti. Aslında, Fransız tezine göre, Ruanda'da Tutsilere yönelik soykırımı tetikleyen olay da bu oldu. 2006'da, Fransız hakim Bruguière, dönemin Tutsi lideri Kagame'nin yakınlarına yönelik dokuz tutuklama emri yayınlayınca, Ruanda, Fransa'yla olan tüm diplomatik ilişkilerini kesti. 2007'deyse, Fransa ve Ruanda arasında "normalleşme" sinyalleri gelmeye başladı; Sarkozy, geçmişte Fransa'nın Ruanda'da yaptığı "hataları tanıdığını" ifade etti. Ruanda'nın Protokol Müdürü Kabuye, 1994'teki saldırıdan 8 kişiyle birlikte sorumlu olduğu gerekçesiyle, Kasım başında Fransa tarafından Frankfurt'ta tutuklandı, göz altına alındı ama sonrasında serbest bırakıldı. Fransa'da yapılan yorumlara göre, Ruanda bu olaya bilerek "göz yumdu", çünkü bu tutuklamadan sonra, hukuki sürecin işlemesi için, soykırım ile ilgili çok büyük dosyayı Fransa'dan talep edebilecek ve böylece kendini aklayabilecek bilgilere ulaşabilecekti.

Ruanda'ysa olaya başka bir açıdan yaklaşıyor. Ruanda, Kabuye'nin tutuklanmasını uluslararası hukuk kurallarına aykırı buldu ve Cumhurbaşkanı Kagame, eğer Fransa'nın kendi sınırları dışında yargısal yetkileri bulunuyorsa, başka devletlerin de Fransa'da yargısal yetkilerinin bulunabileceğini söyleyerek Fransa'nın Ruanda'daki soykırımda oynadığı role dikkat çekti. Ruanda'da yaşanan soykırım konusunda 3 Fransız bakanın da adı geçiyor: Alain Juppé, Hubert Védrine ve Dominique de Villepin.

Yani her iki taraf da soykırım konusunda birbirini suçluyor. Paris yönetimi, mevcut Cumhurbaşkanı'nın 1994'teki saldırıyı düzenleyerek soykırımı başlattığını iddia ederken, Kigali yönetimi, Paris'i soykırımcı rejimle işbirlikçi olmakla itham ediyor.

Fransa'nın tezine göre, Tutsi Cumhurbaşkanı Kagame, eski Cumhurbaşkanı'nı öldürterek aşırı milliyetçi Hutuların tepkisini çekeceğini biliyordu. Yani kendi halkını Hutulara teslim ettiği için, soykırımı başlatma sorumluluğunu taşıyor. Bu ise, Fransa'nın soykırımda herhangi bir sorumluluğu olmadığı anlamına geliyor.

Oysa Ruanda'nın tezine göre, soykırım planları 1990'a dek uzanıyor. 1994'e dek Batı medyasında yer alan haberlerde Tutsilere yönelik ırksal nefret propagandası yapılıyordu. Ayrıca soykırım gibi ciddi bir olayın bir gecede tek bir nedenden ötürü yapılamayacağı, bunun için gerekli "altyapı çalışmaları"nın daha öncesinden yapılması gerektiği de vurgulanıyor.

Unutulmaması gereken bir nokta da, 1990'da Ruanda'da mevcut rejime karşı başlayan başkaldırılarda Paris'in rejime olan desteğini hiçbir zaman saklamamış olması. Hatta, Ruanda'da yaşayan Fransız subayları ülkelerine geri götürme uygulamaları adı altında mevcut rejime önemli ölçüde askeri destek de verilmişti. Fransa'nın eski rejime verdiği desteğin nedeni, Afrika'da yükselen Anglo-Sakson etkiye karşılık Ruanda'da Frankofon bir liderin bulunmasıydı. "Kara Khmerler" olarak görülen Tutsilere karşı Fransa, Parlamentosunda hiçbir tartışma yaşamadan, konuyu hiçbir şekilde kamuoyu gündemine almadan, sessiz hatta gizli bir savaş sürdürdü. Bu da bugünkü Tutsilerin elindeki en büyük koz.

Ruanda, Fransız yetkililere karşı tutuklama emri çıkarmaya hazırlanıyor. Hiç şüphe yok ki, bu konu Fransa'yı çok rahatsız ediyor. Ama Ruanda da kolay pes edecek gibi gözüküyor.

"20-N" ve Sonrası

Ceren DÖNMEZ

"20-N" yani 20 Kasım 1975... İspanya'da "generallerin generali" Francisco Franco, tıpkı yürüttüğü rejim gibi, sancılı geçen bir süreçle ağır ağır ölür. Dönemin Avrupalı liderlerinin önemli bir kısmının katılmadığı cenaze, akla gelenin aksine, bir bayrama dönüşmez İspanyollar için. Sorun belki de asıl şimdi başlamaktadır...

Franco'nun sağ kolu Başbakan Carrero Blanco'nun dönemin idealist ETA'sı tarafından 20 Kasım 1973'te öldürülmesi, ETA'nın ilk politik cinayet eylemi olarak tarihe geçecektir. Fakat bu rahatlama ve hatta hemen Franco'nun ölümünün ardından kral Don Juan Carlos de Borbon'un verdiği özgürlük sinyalleri bile, paralize olmuş halkın silkinmesine yetmemektedir.

20 Kasım 2008... AB üyesi, kadın bakanların çoğunluğu oluşturduğu dünya üzerindeki ilk hükümete sahip İspanya, Falanjizmi yenmiş görünse de, Başbakan Jose Luis Rodríguez Zapatero şu rahatlatici demeci verme ihtiyacı hissediyor: "Sanıyorum ki Frankoculuğun tarihin çöplüğüne gömülmesine ramak kaldı, çünkü bugün İspanyolların çoğu General Franco'nun öldüğü günü bile hatırlamıyor." Bu doğru olsa da, her sene gerçekleşen seremoni, yine gerçekleştirildi. Yaklaşık 400 kişilik bir grup, El Valle de los Caidos'da bulunan Basilica'da Francisco Franco için yapılan dini törenin ardından, diktatörün mezarının başına gitti ve "Falanjizm yaşayacak, yaşasın Franco" sloganları attı.

İspanya'nın neredeyse tüm şehirlerinde olduğu gibi çok düşük katılımlı da olsa, Endülüs bölgesinin önemli öğrenci kentlerinden Granada'da da anma yürüyüşü gerçekleştirildi. O günün 20 Kasım olması ve her türlü demokratik gösterinin yapılmasının yasak olması nedeniyle, halk Granada'da tepkisini kaldırımlarda polis eşliğinde, kortej halinde yürüyen kalabalığın arkasından gitmemekle gösterdi. 21 Kasım'da ise 200'den fazla "militan anti-faşist", ele geçirdikleri caddelerde çöp bidonlarını ve bir polis arabasını ateşe vererek Franco'nun ölüm yıldönümünün hala anılıyor olmasını protesto etti.

Bu senenin önemi, Franco dönemi mağdurlarına tazminat yolunu dahi açan, İspanya'nın bu dönemiyle yüzleşmesine yarayacak Tarihi Bellek Yasası tartışmalarının aynı zamana denk gelmesi ve bu yüzden her yılkinden farklı çatışmaların çıkabilmesi olasılığıydı. Korkulduğu gibi olmadı.

Publico'ya göre "Falanjistler, El Valle de los Caidos'ta son danslarını ettiler"; çünkü yeni çıkan bir başka yasaya göre, El Valle de los Caidos'ta bulunan ve Franco'nun mezarının yanına kendi isteğiyle yaptırdığı Basilica yerel yönetimlerin eline geçiyor ve Franco dönemine ait her türlü simgenin kullanımı yasaklanıyor.

El Pais'in aktardığına göre ise, Başbakan Rodríguez Zapatero, Tarihi Bellek Yasası'nın gerektirdiği şekilde Franco dönemi mağdurlarının maddi ve manevi tazmini için her türlü önlemin alınacağı garantisini verdi.

Yani İspanya, şu anda alacağı tavırla, Falanjizmin kalıntılarının yaşamasına ne kadar izin vereceğini gösterecek. Franco döneminde, içlerinde şair Federico Garcia Lorca'nın da bulunduğu kurşuna dizilenlerin mezarlarının açılmasını ve dönemin "generallerini" "insanlığa karşı suç" işlemekten yargılamayı öneren yargıç Baltasar Garzon'un bu kararından bir ay içinde vazgeçmesi ise, bu konunun hala korku ve tabu ile yoğrulduğu kuşkusunu akla getiriyor.

Britanya’da Gündelik Yaşam: “Aşağıda Neler Oluyor?”

Özge DOĞAN

Muhafazakar Parti’nin “boşanmayı zorlaştırıcı” önlemler paketinden sosyal hizmetlerin niteliğini tekrar sorgulatan “Bebek P” olayına, hasta mahremiyeti tartışmalarından müşteri hizmetlerinde çalışanların şaşırtıcı “hastalık izni” istatistiğine kadar uzanan biz dizi gelişme ışığında Britanya’nın gündelik yaşamına yansıyan sistemin zaafı, yapılan müdahaleler, sınırları ve beraberinde getirdiği tartışmalar...

Muhafazakarların boşanma planı

Britanya Muhafazakar Partisi, boşanmayı zorlaştıracak önlemler paketini geçen hafta açıkladı. Evli olan çiftlere, evli olmayıp birlikte yaşayanların faydalanamayacağı bir takım ayrıcalıklar verilmesinin öngörülmesi çeşitli eleştirilere neden oldu. Muhafazakar Parti Başkanı David Cameron’un aynı zamanda sosyal politika danışmanı olan Iain Duncan Smith’in Sosyal Adalet Merkezi’ne sunduğu rapor, sadece evli çiftlere kolaylık sağlamıyor, boşanmanın gerektirdiği bürokratik işlemleri de hem zorlaştırıyor hem de bu işlemlerin maliyetini arttırıyor. Böylece çiftler boşanırken iki kere düşünmek zorunda bırakılıyor. Smith, tüm bu önlemlerin “Britanya aile yaşamının kaotik doğası” dikkate alınarak düşünüldüğünü savunurken Britanya’yı 2006’dan beri meşgul eden ve kamuoyunda “Bebek P” diye adlandırılan olaydan da dem vuruyor. “Evlilik, düzenleyici bir araç olarak işlev görür, evli çiftlerin evli olmayan çiftlere göre ayrılma şansı daha azdır” gibi başka bir muhafazakârın ağzından duysak da yadırgamayacağımız sözler, Smith’in konuşmasında Bebek P olayını haklılaştırmada kullanılıyor.

Bebek P Olayı

Yıllardır Britanya’nın gündemini meşgul eden ve çocuk istismarına karşı önlemlerin yeterince alınıp alınmadığı konusunda tartışmalara vesile olan “Bebek P” olayına gelince... Devletin koruması altındaki Bebek P, annesi ve annesinin sevgilisi tarafından öldürülmüş ve bebekten sorumlu bulunan sosyal hizmet servisinin bağlı olduğu belediye ve kurum çalışanının görevinde ihmalkarlık yaptığı tespitiyle de sorun büyüteç altına alınmıştı. Bu olaydan hemen sonra Londra merkezli başka bir bebek cinayeti haberinin gelmesi de kamuoyunda

sosyal hizmetlerin niteliği konusundaki tartişmaları sertleştirmişti. Bu olayda da bebeklerin ölümüne sebebiyet veren anne Jael Mullings'in tehlikeli olabileceği tespiti yapılmasına rağmen duruma müdahale etmekte geç kalınmıştı. Devletin koruması altındaki bebeklerin birbiri ardına akıl almaz şekilde öldürülmesi, devletin sosyal niteliğinde de bir gediği işaret ediyor.

Hasta mahremiyeti

Sosyal hizmetler sektöründe son günlerde yaşanan bu tartişmalar bir yana, toplumu doğrudan ilgilendiren ve Sağlık Bakanlığı eliyle ortaya atılan yeni bir öneri kamuoyunu epey meşgul ediyor. NHS'ye (National Health Service) bağlı 50 milyona yakın hastanın özel bilgilerinin araştırmacılara açılma nerisi hasta mahremiyetinin korunması açısından ağır eleştirilere uğradı. Hükümet bu denli geniş bir veri tabanının "diğer araştırma kuruluşlarıyla rekabeti arttıracadı" ve çeşitli hastalıkların iyileştirilmesinde kolaylık sağlayacağını savunuyor. Öneriyi eleştirenler "[nerinin] etik olarak kabul edilemez olduğu" savunusunun yanısıra böyle bir veri tabanı oluşturmanın alternatif yolları olduğuna da dikkat çekiyor. Sağlık bilgilerinin, kişisel isim ve adreslere girmeden, hastanın izni dhilinde takibi, zm önerilerinden sadece biri. Önerinin bu sene yasalaşması bekleniyor; fakat yasalaşma sürecinin yoğun tartişmalara neden olacağı çok net. Zira geçen senelerde Alder Hey ocuk Hastanesi'nde hastaların doku örneklerinin yasadış depolanmasıyla bir skandal patlak vermiş, bu olay zerine Hasta Bilgi Danışma Kurulu adında bir birim kurulmuştu.

Çalışanların artan 'hastalık izni'

Hasta mahremiyeti tartişmaları yapıldursun, Britanya'daki müşteri hizmetleri sektöründe çalışanların hastalık oranındaki dikkat çekici artış, devlet istatistik enstitüsünün verilerine yansdı. Ulusal ortalamanın neredeyse iki katı hastalık izni alan hizmet sektöründeki çalışanların bu durumu, kimileri tarafından geçinmek zorunda oldukları düşük ücretlerle açıklanıyor. Kimileriye işin stresli doğasının fazladan izinlerin sebebi olduğuna dikkat çekiyor. Bu işyerlerinde çalışanların neredeyse hepsi, her yıl yenileriyle değiştiriliyor. Kamu sektöründe çalışanlar ise özel sektöre çalışanlara kıyasla daha fazla "hasta oluyor". Bir diğer deyişle, az ücret-çok stres formülü istatistiklerde işlemiyor; kamu sektörü ve özellikle müşteri hizmetlerindeki yapısal sorunlar, tıpkı bu araştırmada olduğu gibi yüzeye çıkıyor.

İtalya'daki göçmenlerin durumu

Nertila DOKA

Göç, belki yeni çıkan bir olay değil ama son yıllarda hız kazandığı da açık. Neden? İnsanlar neden kendi ülkelerini bırakıp gidiyorlar ve nereye gidiyorlar? Ve göç ettikleri ülkede ne gibi sorunlarla karşılaşılıyorlar?

İtalya, göç deyince akla ilk gelen ülkelerden biridir, çünkü 1973'e kadar kendisi göç veren bir ülkedir. Özellikle ülkenin güneyinden birçok İtalyan diğer ülkelere göç etmiştir. Bu nedenle göçmenlerin taşıdığı umutları ve acıları yakından tanıyan İtalyanlar, ülkelere gelen göçmenlere bir süre yasak koymadı. İtalya, sanayileşen ülkelerden biri olarak ön plana çıkınca birçok fakir toplum için de umut ülkesi olmuştu zaten.

Fakat ekonomik gelişme kısa zamanda kimi demografik ve kültürel sorunları da beraberinde getirdi ve kısa bir süre içinde İtalya Avrupa'nın en "yaşlı" ülkelerinden biri haline geldi. Özellikle 1970'lerden itibaren nüfus artışında büyük bir azalma oldu. Aileleriyle birlikte yaşanan gençlerin reddettikleri çeşitli işlerde doğal olarak göçmenler çalışmaya başladı. Örneğin, sosyal yardım sisteminin yaşlıların ihtiyaçlarına yanıt verememesiyle doğan boşluk sonucunda yalnız ve kimsesiz kalan yaşlılara kaçak yabancı kadın göçmenler bakmakta..

Ancak, bilindiği gibi göç çok karmakarışık bir olgudur ve bu konuda düzenli ve iyi işleyen kurallar koymak ve bunları disiplinle uygulamak pek de kolay olmamaktadır. İtalya'nın coğrafi yapısının yasal göçün dışında kaçak göçe de çok müsait olması da kimi sıkıntılar yaratmaktadır. Ülkedeki yasal göçmenlerin sayısı 1 Ocak 2006'da yapılan bir istatistiğe göre yaklaşık 3, Caritas'ın 30 Ekim 2008'de yaptığı istatistiğe göreyse 4 milyon civarındayken kaçak göçmenlerin sayısının oturma izni alanlardan daha fazla olduğu düşünülüyor. Kaldı ki yeni gelen yabancıların birçoğunun hala kayıtlarını yaptırmamış olduğu da biliniyor. Son dönemde İtalya nüfusunun göçmen sayısı ve doğum oranlarıyla birlikte yaklaşık % 10 arttığı da bilinmekte. Göçmenler en çok Lombardia ve Kuzey İtalya'da yerleşmiş durumda. İtalya'da yaşayan her 15 kişiden biri göçmen durumunda. Her 15 öğrenciden biri göçmen çocuğu ve her 10 işçiden biri de göçmen. 10

evlilikten birindeyse eşlerden biri yabancı. Romanya'nın AB'ye katılmasından bu yana geçen yaklaşık iki senede, İtalya'da yaşayan Romanyalıların sayısının iki katına çıktı ve şu anda ülkedeki yabancıların en büyük kısmını Romanyalılar oluşturmakta. İkinci sırada Arnavutlar, üçüncü sırada Faslılar, dördüncü sıradaysa Ukraynalılar ve Çinliler yer alıyor. Göçmenlerin % 52'si Avrupalı, % 23'ü Afrikalı, % 16'sı Asyalı ve % 9'u da Amerikalı. Hem İtalyan vatandaşlığını alan yabancıların sayısı hem de yabancı öğrenci sayısı da her geçen gün artmakta.

Ünlü sosyolog Anthony Giddens'e göre, bütün Avrupa ülkeleri, kalifiye olmayan göçmen işçilere sınır koymak, kalifiye göçmen işçilerin sayısını ise arttırmak istiyor. Buna rağmen çoğu Avrupa ülkesinde kalifiye olmayan göçmenlerin sayısı çok daha yüksek. Ancak, kaçak göç engellenebilirse, yasal göçün de evsahibi ülke ekonomisine katkıda bulunduğu bilinmekte. Göçmenler özellikle ağır işlerde çalışarak önemli bir "toplumsal işlev" yerine getirmekte.

Göç, tarafların farklı sosyal ve kültürel değerlerinin kaynaşması açısından çeşitli sorunlar yaratmakta. Özellikle İtalyan vatandaşlığı kazanmak isteyen göçmenlerin İtalyan değerlerini "iyi bilme" zorunluluğu da bu sorunları artırıyor. Bu süreci farklı bir şekilde hızlandırmak isteyen yabancılar, İtalya'da kendi işlerini kurma yoluna gidiyor. Böylece hem kendi ülkelerine hem de İtalya'ya katkıda bulunmaktalar.

Peki, İtalyanlar tüm bu konularda ne düşünüyor? Göçmenlerin ülkeye girişine kontrollü bir şekilde izin verilmesinin organize suçları bir ölçüde engelleyeceği fikri kamuoyunda ağır basıyor. Böylece kaçak göçün de bir şekilde azalacağı düşünülüyor.

Görüldüğü gibi, hem hiçbir istatistik kesin veri sunamıyor hem de zaten toplumsal sorunlar istatistiğe indirgenecek gibi değil. Tüm bunlar çeşitli tartışmalara ve sorunlara neden oluyor. Bütün dünya ülkelerini ve ekonominin hemen hemen her alanını etkileyen küresel mali kriz dikkate alındığında, sorunlara ilgili tüm tarafların karşılıklı işbirliği ve anlayış içinde yaklaşmasıysa tek çare gibi görünüyor.

Portre: Alman Yeşiller'in Cem Özdemir'i

Yeşim ÖZTÜRK

1994'te milletvekili seçilmesiyle ilk Türk kökenli Alman siyasetçi olan Cem Özdemir, 15 Kasım'da yapılan Yeşiller parti kurultayında Alman Birlik 90/Yeşiller Partisi'nin eşbaşkanlığına seçilerek Federal Almanya Cumhuriyeti'nin ilk yabancı kökenli parti başkanı olma sıfatını da elde etti. Seçildikten hemen sonraki konuşmasında Almanya'ya göç eden ailesine teşekkür eden politikacı, dışlanmışları temsil etmek istediğini belirtti.

1963 yılında Almanya'ya yerleşen bir işçi ailesinin çocuğu olan Cem Özdemir'in bu başarısı, sadece Avrupa'daki göçmenlerin ve azınlıkların umut ışığı olmakla kalmadı aynı zamanda Barack Obama'nın ABD Başkanı olması üzerinden umut bağlanan değişim sloganının Avrupa'daki simgesi haline geldi. Türk kökenli olmasına rağmen Avrupa için uzun yıllar çalışmış biri olarak, göçmenlerin Avrupa toplumunun bir parçası olduğunu ve söz söyleme haklarının bulunduğunu savunan Cem Özdemir'e göre, önemli olan Türk kökenli olması değil, insanların etnik kökenine bakılmaksızın seçilebiliyor olması.

1981 yılı sonlarında Birlik 90/Yeşiller Partisi'ne üye olan politikacının kariyeri iniş çıkışlarla dolu. Örneğin görev nedeniyle yaptığı uçuşlar sırasında topladığı mil puanlarını, izin verilmemesine rağmen özel uçuşları için kullandığı yolunda haberler yayınlanması üzerine, 2002 yılında yapılan genel seçimlerde yeniden milletvekili seçilmesine rağmen, bu görevi üstlenmeyi reddetmişti. Cem Özdemir en yakın siyasi yenilgisini Yeşiller Partisi Baden-Württemberg Eyalet Teşkilatı'nın gelecek yıl yapılacak genel seçimlere katılacak milletvekillerini belirlemek için yaptığı kurultayda aldı. Eyalet listesine altı ve sekizinci sıradan iki kez aday olmasına rağmen delegelerin desteğini alamadı. Çünkü partinin eşbaşkanı olmasına kesin gözüyle bakılan birinin aynı zamanda milletvekili olması, Yeşiller'in prensiplerine aykırıydı. Alman basınının da şaşkınlıkla karşıladığı olay sonucunda Cem Özdemir bir açıklama yapmadan kurultayın yapıldığı salonu terk etmişti. Ancak 15 Kasım'da gelen eşbaşkanlık, Özdemir'in partisiyle yeniden barışmasını sağladı.

Avrupa Parlamentosu Dış Politika Sözcülüğü görevini 2004 yılından beri sürdüren Cem Özdemir, ayrıca AB-Türkiye Heyeti ve Kuzey Kıbrıs Temas Grubu üyesi. Alman Birlik 90/Yeşiller Partisi eşbaşkanlığı kendisine büyük sorumluluk yüklüyor. Özdemir herkesi ilgilendiren konuları siyasetin merkezine koyma taraftarı ve bunun başında da yaşanmakta olan mali kriz var. Ayrıca insan hakları, çevre, uyuşturucu ticareti gibi konularda Yeşiller grubundan alternatif çözümler üretmesi beklenmesi de Özdemir'e büyük iş düştüğünün diğer göstergeleri.

Özdemir'in yaklaşımları özellikle Türkiye'nin AB üyeliği konusunda büyük önem kazanıyor. Kıbrıs ile ilgili olarak AB'nin resmi söylemi dışına çıkamayacağını belirten Özdemir'e göre, AB Parlamento üyeleri arasında Güney Kıbrıs'ın Türkiye'nin üyeliğiyle ilgili tehditkar tutumuna sıcak bakmayanlar çoğunlukta. Ancak hiçbir AB sözcüsü, resmi olarak tanınmayan bir devleti de ilgilendiren konular hakkında yetkilerini aşan söylemlerde bulunamıyor. Ayrıca Güney Kıbrıs'ın üye olması AB'nin Güney'in çıkarlarını gözetmesini zorunlu kılıyor. İşte bu nedenle Kıbrıs sorununun çözüleceği platformun AB olamayacağını ve bir çözüm aranıyorsa bunun BM kanalıyla yapılması gerektiğini söylüyor. Özdemir, politika üretmek ve sürekli tartışmak yerine somut adım atılması gerektiğini, somut adımlar atılmadıkça Kuzey Kıbrıs'a gitmenin bir anlamı olmadığını parlamentoda sürekli olarak dile getiriyor.

Kürt sorunu ve başörtüsü sorunu çözülmedikçe ve dinsel özgürlükler sağlanmadıkça Türkiye'nin birliğe üyeliğinin gerçekleşemeyeceğini belirten Özdemir, AB'nin "Türkiye asla üye olamaz" yaklaşımıyla bir yere varamayacağını da savunuyor. Ona göre bu gibi sorunların çözümü AB desteği ile mümkün ve AB Türkiye'ye sırt çevirmemeli.

AB'nin Çin'deki Uygur kökenli tutukluları kabul ederek dünyaya örnek olabileceği fikrini ortaya atan Özdemir, Guantanamo mahkumları konusunda da bir şeyler yapılması gerektiğini savunuyor. ABD'nin bu skandalın sona erdirebileceğini, konu tüm dünyayı ilgilendirdiğinden birlikte bir tutum belirlenebileceğini düşünüyor. Ortaklaşa çözüm üretilmesi gereken nükleer enerji ve çevre koruma, iklim politikaları ve uluslararası ekonomik krizin boyutlarını sınırlamak gibi zor alanlarda devletlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve uluslararası örgütlerin uyum içinde çalışması gerektiğini de dile getirmekte.

Yeşiller Eşbaşkanı Cem Özdemir, sadece göçmenlerin değil "Avrupa"nın da milletvekili ve ona göre sorun, etnik olmaktan ziyade toplumsal nitelikli. Değişim gerekiyor ve bu değişimin olması, hedefi geniş tutmakla mümkün. Cem Özdemir'in asıl amacı, sadece etnik kökeninden dolayı ayrımcılığa uğrayanları değil her ne sebeple olursa olsun toplumdaki tüm dışlanmışları ve ezilmişleri temsil etmek. Ancak göçmenler için de ayrı bir sloganı var. "Biz burada yabancı değiliz." Öyle görünüyor ki, Özdemir, "göçmenler" in yabancı olmadıklarını kanıtlama konusunda sağlam adımlar atmaya devam edecek.

'Türk muslukçu' korkusu AB'yi sardı

Erdem GÜNEŞ

Eğer bir diplomat evet derse bu belki demektir. Eğer bir diplomat belki derse bu hayır demektir. Eğer bir diplomat hayır derse, o bir diplomat değildir...

Gerçekten de, Olli Rehn'in iyi bir diplomat olduğu gerçeğini gözardı edemeyiz. Neden mi? Çünkü AB Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu üyesi Olli Rehn Türkiye'nin AB'ye üye olması halinde Türk işçilerinin serbest dolaşım hakkından belki faydalanmayacağını söyledi. Rehn, 21 Kasım 2008 tarihinde EurActiv'e yaptığı açıklamada, "AB üyesi olması halinde Türk işçilerinin serbest dolaşımı için geçiş süreci ve hatta kalıcı kısıtlamalar getirebiliriz. Bu, vatandaşlarımızın iş gücü piyasası ve göçmenlerle ilgili korkularını hafifletmek için olacaktır" diyor.

Belki getirebiliriz. Getirmeyebiliriz de. Bazı ülkelerde çalışabilirler, bazılarında çalışamazlar. Yani ne evet ne hayır. Rehn hızını alamıyor, kendi kişisel görüşünün AB'nin "genç ve iyi eğitilmiş Türk iş gücünden faydalanacağı" yönünde olduğunu belirtiyor. Bazı AB üyelerinde kültürel farklılıktan kaynaklanan direnç ve büyük Müslüman azınlığın entegrasyonu gibi çekincelerin gözlemlendiğini anlatıyor.

AB Hıristiyan kulübü değil ama bir İslamafobia var

Rehn'in bu açıklamasının altındaki mesaj ise AB Konseyi'nin 17 Aralık 2004'te aldığı bağlayıcı karar metninde yatıyor. O metinde şöyle deniliyor: "Uzun geçiş süreleri, derogasyonlar ve özgün düzenlemeler ile daimi koruma tedbirleri, yani korunma tedbirlerine temel teşkil etmek üzere daimi olarak elde tutulan hükümler, düşünülebilir... Ayrıca, kişilerin serbest dolaşımının zaman içinde tesisine ilgili karar alma süreci, her bir üye devletin azami bir rol oynamasına cevaz vermelidir. Geçici düzenlemeler veya koruma tedbirleri, rekabete ve iç pazarın işleyişine olan etkileri açısından gözden geçirilmelidir."

Yani AB Konseyi, AB'nin serbest dolaşım üzerine geçici kısıtlamalar getirme hakkını daimi olarak elinde tutabileceğini belirtiyor. Ta en başından.

Ancak bu durum AB için yeni değil daha önce birliğe alınan devletler için de benzer uygulamalara gidilmişti. 1986 yılında İspanya ve Portekiz AB'ye katıldığında kişilerin serbestçe işe girebilmeleri için 7 ile 10 yıl arasında değişen bir sreye yayılacak aşamalı geçiş dönemi uygulanmıştı. Mayıs 2004'te birliğe 10 yeni üye alındığında ise bu ülkelerin vatandaşlarından 3 aya kadar turistik vize alınmıyordu, ama işçilerin serbest dolaşım hakkına kimi kısıtlamalar getirilmişti.

Olli Rehn kişisel görüşünü Türkiye'den yana koyarken, bazı AB üyelerinde kültürel farklılıktan kaynaklanan direnç ve büyük Müslüman azınlığın entegrasyonu gibi çekincelerin gözlemlendiğini söylüyor. Öte yandan AB kamuoyundaki korkuları giderecek önlemler alınması gereğini de kabul ediyor. AB'nin Türkiye için Ekim 2004'te yayımladığı müzakereleri başlatma tavsiyesinde ve 2005 Müzakere ereve Belgesi'nde işçilerin serbest dolaşımı konusunda "uzun geçiş dönemi" ve "kalıcı önlemler" ihtimaline yer verildiğini hatırlatıyor. Avrupa Birliği'nde 2.6 milyonu Almanya'da olmak üzere 3.8 milyon Türk göçmen yaşıyor.

Görünen o ki yıllardır Polonyalı muslukuların ülkelerine gelip işlerini ellerinden almasından korkan Avrupa Birliği yesi devletlerin işçilerinin yeni korkusu; kalabalık, Müslüman ve işsiz Türklerin ülkelerine akın edip ucuz işgücü "arz ederek" işlerini ele geçirmesi. Bu İslamafobia ile birleştiğinde Türkiye'nin AB üyeliğinde yolu yürüdükçe uzayacağa benziyor.

--

İKV (İktisadi Kalkınma Vakfı) tarafından yayınlanmış olan "Avrupa Birliği'nin Kişilerin Serbest Dolaşımı Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu" konulu yayından ayrıntılı bilgi alınabilir: www.ikv.org.tr